

Crisi climàtica, espais verds urbans i salut infantil

Natalia Arza Méndez

EAPT Centre – Sant Josep
Institut Català de la Salut

6 de novembre de 2025

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Emergència climàtica

Variació al llarg del temps tant de la temperatura com dels patrons climàtics típics d'un lloc concret.

Es manifesta com un augment de les epidèmies, els desastres naturals, desplaçaments massius de poblacions i escassetat dels recursos imprescindibles

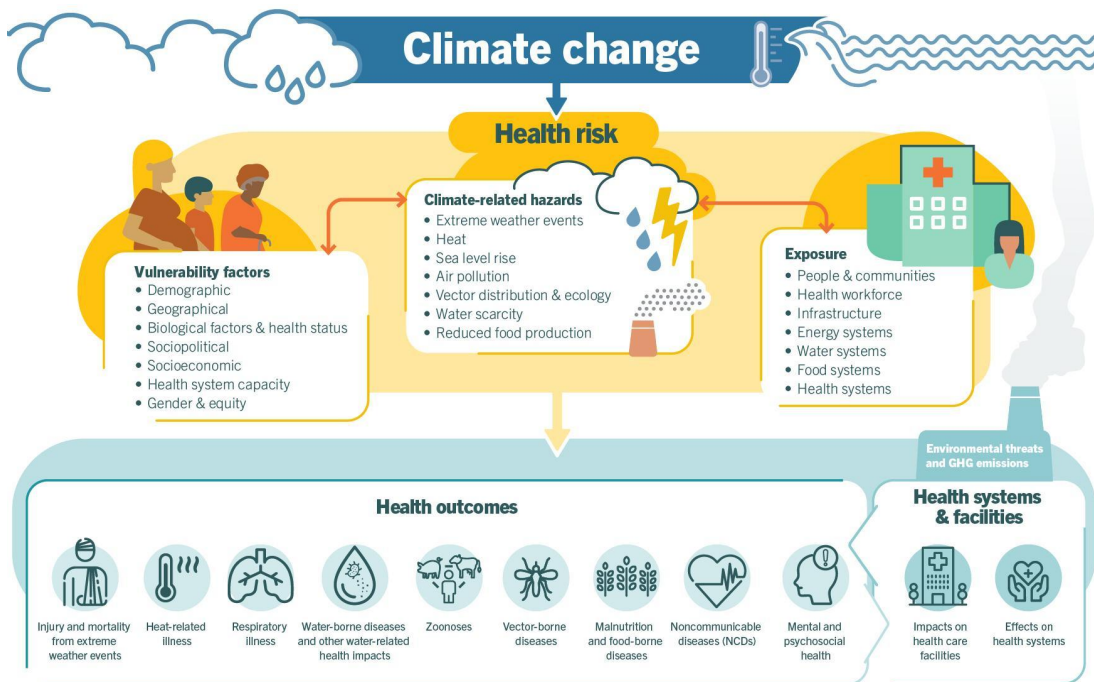
Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Font: *Climate Change*. WHO. october 2023.

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Emergència climàtica

Què implica?

Fenòmens meteorològics extremes

Inundacions i tempestes
Sequeres
Incendis forestals
Onades de calor

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES
BLOCS FLORIDA

GRUP PROMOTOR DE
Pediatria Ambiental

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Temperatures extremes

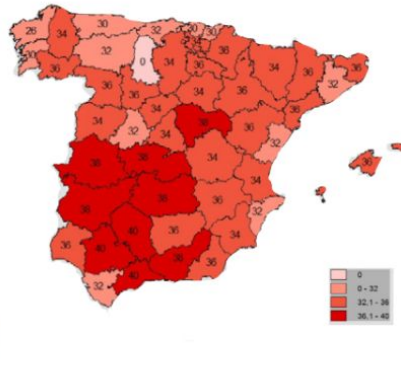
Figura 2. Temperaturas umbral de disparo de mortalidad provinciales (2000-2009)

La temperatura máxima "umbral" o "de disparo" es **muy variable de un lugar a otro**. Esto evidencia la habituación de la población (física, social, cultural...) al calor según el rango de temperaturas habituales a las que se ve expuesta.

MAYOR TEMPERATURA UMBRAL
Córdoba, Sevilla, Málaga: 40°C

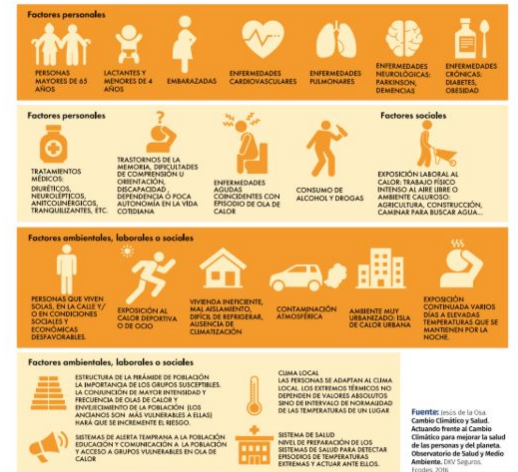
MENOR TEMPERATURA UMBRAL
A Coruña: 26°C

Por tanto, una temperatura de confort o de mínima mortalidad en ciertas provincias puede ser una temperatura umbral de disparo de la mortalidad por calor en otras.

Fuente: Díaz J, Carmona R, Mirón IJ, Ortiz C, León I, Linares C. Geographical variation in relative risks associated with heat: update of Spain's Heat Wave Prevention Plan. Environment International. 2015; 85:273-283. <https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.09.022>.

Figura 3. Factores de vulnerabilidad frente a las olas de calor

Fuente: Huertas S, Rodrigo-Cano D, De la Osa J, Alcañiz G. Acclimatarnos. El cambio climático, un problema de salud pública. Guía didáctica de adaptación al calor. Fundación Biodiversidad. Instituto de Salud Carlos III. 2021. A partir de infografía original en: De la Osa, J. Cambio climático y Salud. Figura 2. Temperaturas umbral de disparo de mortalidad provinciales (2000-2009) Observatorio de Salud y Medio Ambiente. DKV Seguros. ECODES. 2016.

Emergència climàtica

Què implica?

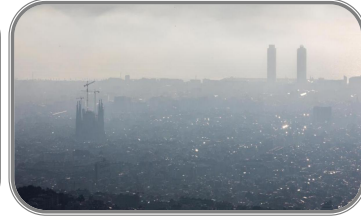
Fenòmens meteorològics extrems

Inundacions i tempestes
Sequeres
Incendis forestals
Onades de calor

Malalties infeccioses i transmeses per vectors

Diarrees
Zoonosi
Malalties per mosquits i paparres
Epidèmies i pandèmies

Contaminació atmosfèrica i l'aigua

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Contaminació atmosfèrica

Principals contaminants

MP
Material
Particulado

O₃
Ozono
Troposfèric

CO
Monòxid
de
Carbono

SO₂
Diòxid
de Azufre

NOx
Òxid de
Nitrògeno

COV
Compuestos
Orgánicos
Volátiles

Font: Principales contaminantes del aire. Área Metropolitana Valle de Aburrá.

Principals efectes

**MALALTIES
CARDIOVASCULARS**

**MALALTIES RESPIRATÒRIES
I CÀNCER DE PULMÓ**

DIABETIS

**MALALTIES
NEUROLÒGIQUES
I PSIQUIÀTRIQUES**

**ENPITJORAMENT
DELS AL·LÈRGENS**

**BAIX PES
I PREMATURITAT**

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Contaminació de l'aire

PROTEJAMOS A LOS NIÑOS DEL MEDIO AMBIENTE

CONTAMINACIÓN DEL AIRE:

Una amenaza invisible para la salud de los niños.

La contaminación del aire causa cada año la **muerte de 570 000** menores de 5 años. Se incluyen aquí la exposición al humo de tabaco ajeno y la contaminación atmosférica y del aire de interiores.

En los niños, la contaminación del aire puede:

- **Reducir la función pulmonar y causar asma**
- **Acortar la vida**
- **Provocar enfermedades respiratorias crónicas**
- **Provocar enfermedades cardiovasculares**
- **Provocar accidentes cerebrovasculares**
- **Provocar cáncer**
- **Provocar dificultades en el desarrollo cerebral**

Asimismo, puede crear las condiciones para la aparición de problemas futuros, tales como:

Cada año mueren de neumonía cerca de 1 millón de niños. La mitad de estos casos están relacionados con la contaminación del aire.

Organización Mundial de la Salud

EFFECTOS DE LA CONTAMINACIÓN DEL AIRE EN LA SALUD DE LOS NIÑOS

La exposición del niño a niveles peligrosos de contaminación puede tener efectos de por vida. La exposición intrauterina o en la primera infancia puede producir:

- Retraso del crecimiento pulmonar
- Deficiencias del desarrollo mental y motor
- Bajo peso al nacer
- Cánceres infantiles
- Aumento del riesgo de enfermedades cardíacas, diabetes y accidentes cerebrovasculares en la edad adulta

Reducción de la función pulmonar

Trastornos de la conducta

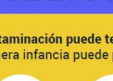
Parto prematuro

Mortalidad del lactante

Aumento del riesgo de padecer asma

Infecciones agudas de las vías respiratorias inferiores

Infecciones

EN 2016, LA CONTAMINACIÓN DEL AIRE AMBIENTE Y DOMÉSTICO CAUSÓ

543 000 muertes de menores de 5 años y

52 000 muertes de niños de 5 a 15 años

La contaminación del aire ambiente y doméstico es causa de más del 50% de las infecciones agudas de las vías respiratorias inferiores en los menores de 5 años de los países de ingresos bajos y medios.

AIRE LIMPIO PARA LA SALUD DE LOS NIÑOS

#ContaminaciónDelAire

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES —
BLOCS FLORIDA

Pediatria Ambiental

 Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Emergència climàtica

Què implica?

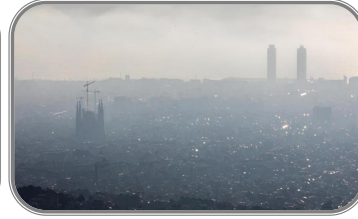
Fenòmens meteorològics extrems

Inundacions i tempestes
Sequeres
Incendis forestals
Onades de calor

Malalties infeccioses i transmeses per vectors

Diarrees
Zoonosi
Malalties per mosquits i paparres
Epidèmies i pandèmies

Contaminació atmosfèrica i l'aigua

Crisi alimentària

Inseguretat alimentària
Desnutrició
Malnutrició

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Dades sobre emergència climàtica

A Espanya:

- La contaminació atmosfèrica provoca més de 30.000 morts prematures anuals
- 15.5 milions de persones respiren aire que no compleix els estàndards europeus
- Les onades de calor provoquen 1.300 morts/any (2000-2009)

Dades sobre emergència climàtica

A Europa:

- El 90% dels ciutadans estan exposats a nivells de partícules fines a l'aire per sobre dels límits de la OMS
- Provoca 568.000 morts prematures anuals

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

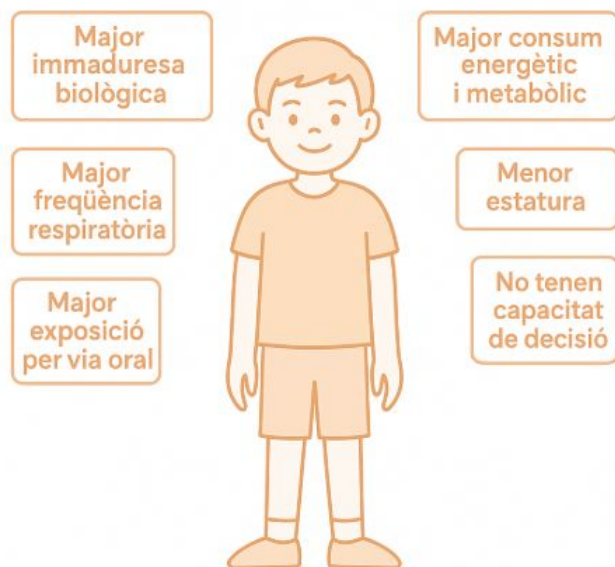
Dades sobre emergència climàtica

Al món:

- La contaminació ambiental va ser responsable de 7 milions de morts al 2012.
- 223.000 morts per càncer de pulmó es podien atribuir a la contaminació ambiental
- Els desastres naturals s'han triplicat desde l'any 60, provocant més de 60.000 morts
- Al 2020, fins el 19% de la superfície terrestre es va veure afectada per les sequeres extremes
- Al 2050 hi haurà 200 milions de desplaçats

Vulnerabilitat de la infància

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Espais verds urbans

Terme genèric per definir elements naturals dins de l'entorn urbà

Exemples: parcs, jardins, jardins verticals, arbres als carrers, ...

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Beneficis ambientals

**Captació de
CO2**

**Millora la
qualitat de
l'aigua**

**Disminució
del soroll**

**Disminueix
les illes de
calor**

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Beneficis per la salut

Major activitat física

Millor funció pulmonar infantil

Menys risc d'asma i al·lèrgies

Millors resultats de l'embaràs

Menys risc cardiovascular

Menys risc de trastorns mentals

Millora la memòria de treball i l'atenció

Millora de la son

Menys risc de diabetis i càncer

Millor neurodesenvolupament

Millor qualitat de vida

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES
BLOCS FLORIDA

OBSERVATORI DE
PEDIATRIA AMBIENTAL

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Beneficis socials

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Beneficis espirituals i culturals

Espais de contemplació i meditació

Sensació d'un amb la natura

Sentiments positius envers un mateix i la natura

Sensacions de significança, acceptació i connexió

Sensació de plaer

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Qui es beneficia més?

Embarassades

**Infants i
adolescents**

Persones grans

**Nivell
socioeconòmic
baix**

**Minories
ètniques**

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

3-30-300

LA REGLA DEL 3-30-300

Toda la ciudadanía debe poder ver al menos tres árboles desde su casa

Proporcionar un 30% de cubierta vegetal o de copas de árboles en cada barrio

30%

300m

Garantizar la proximidad y el fácil acceso a espacios verdes de alta calidad para su uso recreativo

GREENPEACE

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES
BLOCS FLORIDA

GRUP PROMOTORS DE
Pediatria Ambiental

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Grup promotor de pediatria ambiental

Potenciar i dinamitzar un espai de trobada de famílies, entitats, serveis i agents de salut comunitària de la ciutat sensibilitzats per l'emergència climàtica i la salut dels nostres fills i filles

Grup promotor de pediatria ambiental

TÈCNIQUES DELS SERVEIS MUNICIPALS

- Pla Integral Les Planes-Blocs Florida
- Espai Públic i Medi
 - Ambient
 - Educació
 - Salut Pública

Mobilitat i Esports

ENTITATS DEL BARRI I AGENTS DE LES COMUNITATS EDUCATIVES

- Contorno Urbano
- Esplai Les Planes
 - FamíliesLH
- Mare- família de l'Escola Joaquim Ruyra

Direcció de l'escola bressol La Casa de les Flors

TÈCNIQUES DE SALUT DE LA CIUTAT

- Pediatra EAP Can Serra
- Pediatra EAP Collblanc
- Pediatra EAPT Centre-Sant Josep
- Infermera EAPT Centre-Sant Josep
- REBEC CAP Collblanc
- Pediatra i cap de la Unitat de SMAP del Hospital Sant Joan de Déu
- - Infermeres EAP Florida
- - Nutricionistes CAP Florida CAP Torrossa

Referents d'Atenció Comunitària de la GAPIC Delta

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Activitats del GPPA

SJD
Sant Joan de Déu
Barcelona · Hospital

Activitats del GPPA

10 ANYS
Jugateca
Ambiental

un mar de mares
ACOMPANYAMENT A LES MATERNITATS

Ajuntament de L'Hospitalet

Calendari dels Parcs

NOVEMBRE 2025

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
44						1 Jugueteca ambiental Parc de Can Buxeres	2 Jugueteca ambiental Parc de Belvitge
45	3 Floralab Impressió 3D	4 Famílies Actives: Solars i Natura Construcció en fusta	5 Famílies Actives: Solars i Natura Arts visuals i hort	6 Arquiniñ@s	7	8 Jugueteca ambiental Parc de Can Buxeres	9 Jugueteca ambiental Parc de Belvitge L'HOSPITAL
46	10 Floralab Impressió 3D	11 Famílies Actives: Solars i Natura Construcció en fusta	12 Famílies Actives: Solars i Natura Arts visuals i hort	13 Compartim Vulnerabilitat, defensem la nostra salut mental Arquiniñ@s	14	15 Jugueteca ambiental Parc de Can Buxeres	16 Jugueteca ambiental Parc de Belvitge L'HOSPITAL
47	17 Floralab Impressió 3D	18 Famílies Actives: Solars i Natura Construcció en fusta	19 Famílies Actives: Solars i Natura Arts visuals i hort	20 Arquiniñ@s	21	22 Jugueteca ambiental Parc de Can Buxeres	23 Jugueteca ambiental Parc de Belvitge L'HOSPITAL
48	24 Floralab Impressió 3D	25 Famílies Actives: Solars i Natura Construcció en fusta	26 Famílies Actives: Solars i Natura Arts visuals i hort	27 Arquiniñ@s	28	29 Festa del parc Parc de Can Buxeres	30 Jugueteca ambiental Parc de Belvitge L'HOSPITAL

unecasitadepapel.com

Ajuntament de L'Hospitalet

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

La Festa al Parc

29 de novembre

11:00 a 13:00h al Parc de Les Planes

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES
BLOCS FLORIDA

GRUP PROMOTORS DE
Pediatria Ambiental

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Moltes gràcies!

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES
BLOCS FLORIDA

GRUP PROMOTORS DE
Pediatria Ambiental

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

Generalitat
de Catalunya

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

**Generalitat
de Catalunya**

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES —
BLOCS FLORIDA

GRUP PROMOTOR DE
Pediatria Ambiental

Ajuntament de L'Hospitalet

PLA INTEGRAL
LES PLANES —
BLOCS FLORIDA

GRUP PROMOTOR DE
Pediatria Ambiental

Institut Català de la Salut
Atenció Primària

**Generalitat
de Catalunya**